

Programma van Eisen

Locatie	Kudelstaart, Herenweg 64		
Projectnaam	Nieuw Calslagen		
Plaats binnen archeologisch proces			
x IVO – Proefsleuven (IVO-P)			
0 IVO – Overig (IVO-O)			
0 Opgraven			
0 Archeologische begeleiding (AB)			
0 Archeologische begeleiding met beperkte verstoring (AB-bv)			
Opsteller		datum	paraaf
Auteur	IDDS Archeologie Mevr. drs. S. Moerman Postbus 126 2200 AC Noordwijk Tel: 071-4028586 E-mail: smoerman@ids.nl	10-01-2013	
Senior KNA-archeoloog (controle/goedkeuring)	IDDS Archeologie Dhr. drs. P. A. van den Bos Postbus 126 2200 AC Noordwijk Tel: 071-4028586 E-mail: pvdbos@ids.nl	10-01-2013	
Opdrachtgever		datum	paraaf
	Van Berkel Aannemers Leimuiden bv Dhr. F. van Berkel Tuinderij 13 2451 GG Leimuiden Tel: 0172-508382		
Goedkeuring bevoegde overheid			
		datum	paraaf
x Gemeente	Gemeente Aalsmeer Mevr. C. Jansen Postbus 253 1430 AG Aalsmeer Tel: 0297-387762		
0 Provincie			
0 Rijk			
0 Overig			
Archeologisch adviseur van de bevoegde overheid	Cultuurcompagnie Noord-Holland Dhr. T. de Ridder Postbus 3043 1801 GA Alkmaar Tel: 072-8502800	29-10-2012	

INHOUDSOPGAVE

1. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS ONDERZOEKSGBIED	4
2. AANLEIDING EN MOTIVERING VAN HET ONDERZOEK	4
3. EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK	5
4. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING	5
4.1. Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context	5
4.2. Aard en ouderdom van de vindplaats(en)	6
4.3. Begrenzing en oppervlakte van de vindplaats(en).....	6
4.4. Structuren en sporen	6
4.5. Anorganische artefacten.....	7
4.6. Organische artefacten	7
4.7. Archeozoölogische en botanische resten.....	7
4.8. Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen.....	7
4.9. Gaafheid en conservering	7
5. DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING	8
5.1. Doelstelling	8
5.2. Relatie met NOaA en/of andere onderzoekskaders.....	8
5.3. Vraagstelling	8
5.4. Onderzoeksvragen.....	8
6. METHODEN EN TECHNIEKEN.....	9
6.1. Methoden en technieken	9
6.2. Strategie.....	10
6.3. Structuren en grondsporen	10
6.4. Aardwetenschappelijk onderzoek.....	11
6.5. Anorganische artefacten.....	11
6.6. Organische artefacten.....	12
6.7. Archeozoölogische en -botanische resten	12
6.8. Overige resten	12
6.9. Dateringstechnieken	12
6.10. Beperkingen	12
7. UITWERKING EN CONSERVERING	12
7.1. Structuren, grondsporen, vondstspredingen.....	12
7.2. Analyse aardwetenschappelijke gegevens.....	12
7.3. Anorganische artefacten.....	12
7.4. Organische artefacten.....	12
7.5. Archeozoölogische en -botanische resten	13
7.6. Beeldrapportage.....	13
7.7. Selectie materiaal voor uitwerking.....	13
7.8. Selectie materiaal voor conservering	13
7.9. Selectie materiaal voor deponering en verwijdering	13

8.	DEPONERING	13
8.1.	Eisen betreffende depot	13
8.2.	Te leveren product	13
9.	RANDVOORWAARDEN EN AANVULLENDE EISEN	14
9.1.	Personele randvoorwaarden	14
9.2.	Overlegmomenten	14
9.3.	Kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie.....	15
9.4.	Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen	15
10.	WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET VASTGESTELDE PVE	15
10.1.	Wijzigingen tijdens het veldwerk	15
10.2.	Procedure van wijziging na de evaluatiefase van het veldwerk	16
10.3.	Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering	16
11.	LITERATUUR EN BIJLAGEN	16
11.1.	Literatuur	16
11.2.	Bijlagen	16

1. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS ONDERZOEKSGBIED

Projectnaam	Nieuw Calslagen
Provincie	Noord-Holland
Gemeente	Aalsmeer
Plaats	Kudelstaart
Toponiem	Herenstraat 64
Kaartbladnummer	31A/B
x,y-coördinaten	110.176/471.977 110.315/472.105 110.339/471.943 110.179/471.901
CMA/AMK-status	terrein van zeer hoge archeologische waarde
Archis-monumentnummer	10881
Archis-waarnemingsnummer	15222, 410284, 410285, 421359
Oppervlakte plangebied	ca. 25.000 m ²
Huidig grondgebruik	voormalig kassengebied

2. AANLEIDING EN MOTIVERING VAN HET ONDERZOEK

De aanleiding voor dit onderzoek zijn de planontwikkelingen op de locatie, waarbij het behoud van eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd zal worden. Niet alleen graafwerkzaamheden kunnen het bodemarchief aantasten, maar ook het slaan van heipalen en het gewicht van ophogingszand kunnen een negatief effect hebben op de kwaliteit van de archeologische resten. Bij deze planontwikkeling worden in een voormalig kassengebied luxe woonhuizen met privéhavens gerealiseerd.

Voor het plangebied is een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd. Uit het onderzoek is gebleken dat er langs de Herenweg mogelijk twee verhoogde huisplaatsen (terpen) hebben gelegen. Rondom beide terpen lagen sloten die gedeeltelijk tot in de 19e/20e eeuw nog in gebruik waren. De terpen werden van elkaar gescheiden door een vaarweg, de Breggevaart. De oorsprong van deze bewoning gaat blijkens een vermelding in een historisch document mogelijk terug tot de 12e eeuw. Op één van de terpen is in de Late Middeleeuwen een kerk gebouwd, met daar omheen een kerkhof.

In de 19e en 20e eeuw werd het landgebruik op de locatie steeds meer ingericht naar de behoefte van de glastuinbouw. Enkele sloten, waaronder de Breggevaart, werden gedempt. Een sluisje in de vaart werd gesloopt en een verhoogde kade, die rond 1900 nog een deel van de onderzoekslocatie omsloot, raakte overbouwd met kassen.

De resultaten van het inventariserend booronderzoek gaven voldoende aanleiding om een volgende stap in het archeologische proces te adviseren. Een vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek zal inzicht moeten bieden in de kwaliteit, aard en omvang van de archeologische resten.

3. EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK

Soort onderzoek	Bureauonderzoek en IVO d.m.v. grondboringen
Uitvoerder	Hollandia archeologen
Uitvoeringsperiode	mei 2011
Rapportage	Hoogendijk, T., 2011: <i>Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen (IVO-O) aan de Herenweg 64 te Kudelstaart, Zaandijk</i> (Hollandia reeks 350).
Vondsten/documentatie	Hollandia archeologen, Zaandijk

4. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

4.1. Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context

Archeologie

Archeologische bewijzen voor 11^e/12^e-eeuwse bewoning zijn in dit gebied nog niet aangetroffen. Op de onderzoekslocatie zijn enkele meldingen aanwezig. Onder de restanten van een 17^e-eeuws huis is een afvalkuil gevonden met 13^e-eeuws vondstmateriaal (waarneming 410285).

De locatie van de voormalige kerk is slechts zeer beperkt archeologisch onderzocht (waarneming 15222, 't Hart 1980). Het onderzoek vond plaats in het kader van de restauratie van de kerk en is uitgevoerd door de AWN en de stichting Oud Aalsmeer in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Bij de aanleg van een sleuf van het midden van het koor naar het schip werden resten van graven aangetroffen in de vorm van skeletten, verroest ijzerbeslag van vergane grafkisten en grafzerkfragmenten. Tevens werden de zware funderingen van de toren aangetroffen. Uitgebreid onderzoek was niet mogelijk omdat de toenmalige ROB (de huidige RCE) het onderzoek stillegde in verband met de monumentale status van het terrein. Op basis van de afmetingen van de kerk wordt het gebouw door Oud Aalsmeer in de Late Middeleeuwen (14^e, 15^e eeuw?) gedateerd. De oudst aangetroffen grafsteen dateert uit 1604.

In de omgeving van het plangebied heeft relatief weinig archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Bij graafwerkzaamheden een paar honderd meter naar het zuidwesten is aan de Herenweg een afvalkuil met 18e-eeuws materiaal aangetroffen (waarneming 410284). Archeologische bureau- en booronderzoeken in de omgeving hebben in slechts één geval een advies tot vervolgonderzoek opgeleverd (onderzoeksmelding 22196). Dit advies is uitgebracht in verband met het aantreffen van een 20 tot 75 cm dik ophoogpakket uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Het vervolgonderzoek is tot op heden nog niet uitgevoerd.

Cultuurlandschap

Het plangebied ligt in een veengebied dat vanaf de (Volle) Middeleeuwen werd ontgonnen. De eerste bewoners vestigen zich op de veenkussens om er landbouw te bedrijven. Door afwatering en natuurlijke oxidatie van het veen verminderde de hoogte van het veenpakket in hoog tempo. Het afgraven van veen ten behoeve van de moertering versnelde dit proces.

Het plangebied is gelegen aan een bewoningslint. De oudste bewoning vond waarschijnlijk plaats in de 11^e of de eerste helft van de 12^e eeuw, hoewel de bewoning toen waarschijnlijk nog niet langs de huidige Herenweg lag maar nabij de oever van de Drecht. In een relatief korte periode (de 12^e en de 13^e eeuw) is de bewoning opgeschoven naar de Herenweg. De kerk, waarvan de resten binnen het plangebied gelegen zijn, stamt waarschijnlijk uit het einde van de Late Middeleeuwen of uit de 16^e eeuw.

Op basis van kaartmateriaal vanaf de tweede helft van de 16^e eeuw is duidelijk dat Calslagen in ieder geval vanaf 1575 een kerk had. Het omliggende landschap bestond grotendeels uit landbouw- en akkerland. Latere kaarten laten zien dat het landschap in grote mate veranderde door de intensieve veenwinning en dat er steeds meer water bij kwam. Op de kadastrale kaart uit begin 19^e eeuw waren de percelen van het plangebied die tegen de Westeinderplassen aanlagen in gebruik als hooi- of rietland. De centraal gelegen percelen behoorden tot de kerk. Deze is in 1827 afgebroken. De overige percelen waren in gebruik als rietland, bos, een boomgaard, een tuin en een huiserf.

Resultaten booronderzoek

In het plangebied zijn mogelijk twee terpen aanwezig, beide op zijn vroegst ontstaan omstreeks de 12^e eeuw. Op de oostelijke terp is, mogelijk in de Late Middeleeuwen, een kerk gebouwd. Rondom de kerk was een begraafplaats aanwezig. De exacte omvang er van is op basis van de boringen niet te bepalen. Wel laten de boringen die nabij de voormalige kerk zijn gezet zien dat een mogelijk woonhuis met haardplaats zich op ongeveer 20 m van de huidige wegrand heeft bevonden. De westelijke terp heeft niet de fijne gelaagdheid qua ophogingslagen die bij de oostelijke terp is aangetroffen. Op deze terp is nog bebouwing aanwezig waardoor hier geen boringen zijn gezet. In 1988 zijn hier echter onder de resten van een 17^e-eeuws gebouw aardewerkscherven uit de 13^e eeuw gevonden.

Op de rest van de locatie, buiten de terpen, is in zeven boringen een slootvulling aangetroffen. Hoewel het deels gaat om sloten uit de 19^e en 20^e eeuw zijn ook resten van de Breggevaart uit minimaal het begin van de 17^e eeuw aangetroffen. Ook de wegsloten zullen sinds de aanleg van de dijk hebben bestaan, mogelijk al in de Late Middeleeuwen.

Twee boringen waarin relatief recente lagen zijn aangeboord, zijn mogelijk gezet in een kade of omdijking die rondom enkele percelen op de onderzoekslocatie heeft gelegen. Deze is goed zichtbaar op een topografische kaart uit 1902.

Een deel van de onderzoekslocatie is in het verleden niet opgehoogd vanwege het agrarische grondgebruik. De korte stroken land die nu de Westeinderplassen in steken zijn het restant van de legakkers waarop men het opgebaggerde veen te drogen legde. Ook de percelen achter de bebouwing langs de weg zijn niet afgegraven. In een aantal percelen dat op de kadastrale kaart uit begin 19^e eeuw staat aangegeven als wei- of hooiland ligt het natuurlijke veen relatief ondiep. Het betreft "oud land" waarop archeologische resten vanaf de Late Middeleeuwen aanwezig kunnen zijn.

4.2. Aard en ouderdom van de vindplaats(en)

In het plangebied Nieuw Calslagen kunnen vindplaatsen voorkomen vanaf de 12^e of 13^e eeuw. Het kan gaan om opgehoogde huisplaatsen (terpen) en om een begraafplaats. Tevens kunnen resten van infrastructuur (waterwegen) worden aangetroffen. Op het achterterrein kunnen sporen van landgebruik worden aangetroffen.

4.3. Begrenzing en oppervlakte van de vindplaats(en)

De terpen liggen waarschijnlijk in hun geheel binnen het plangebied. De waterwegen en sporen van landgebruik kunnen zich tot buiten het plangebied uitstrekken.

4.4. Structuren en sporen

Opgehoogde huisplaatsen: resten van huisplattegronden, met resten van funderingen, muurwerk en haardplaatsen. Aan het einde van de Late Middeleeuwen en in de Nieuwe tijd gaat men over van houtbouw op steenbouw. In de nabijheid van de huisplattegronden zijn waarschijnlijk sporen van erfstructuren aanwezig zoals schuren, stallen en omheiningen. Ook kan de aanwezigheid van waterputten – zowel van hout (tonnen) als van baksteen – en afvalkuilen en –putten worden verwacht. Dierbegravingen op het erf zijn niet ongebruikelijk. In de afgegraven delen van de terpen kunnen diepe sporen zoals waterputten en funderingspalen worden aangetroffen. Begraafplaats: menselijke begravingen, al dan niet met kist.

Infrastructuur (waterwegen): beschoeiingen, resten van de houten sluis die in de Breggevaart heeft gezeten (een in 1817 gesloopte sluis lag bij de Herenweg, mogelijk buiten het plangebied, en de exacte locatie van op een topografische kaart uit 1902 aangegeven sluis is niet bekend), resten van een kade, vulling van voormalige waterlopen, oeveraanplantingen.

Sporen van landgebruik: onder andere (verkavelings)greppels en afvalkuilen.

4.5. Anorganische artefacten

Opgehoogde huisplaatsen: In de sporen en in de ophooglagen kan nederzettingsafval aanwezig zijn, waaronder artefacten van aardewerk, glas, metaal en steen.

Begraafplaats: sieraden, (metalen) kledingaccessoires, kistbeslag en -spijkers.

Infrastructuur (waterwegen): in de vulling van voormalige waterlopen kan 19^e- en 20^e-eeuws vondstmateriaal aanwezig zijn. Indien er nog resten van voorgangers bewaard zijn gebleven, worden er ook artefacten uit de Late Middeleeuwen/ Nieuwe tijd verwacht. In oeveraanplantingen zal eveneens vondstmateriaal uit de 19^e/20^e eeuw aanwezig zijn.

4.6. Organische artefacten

Op de terpen, in de ophogingslagen en in de begravingen kunnen in diepe sporen en onder de grondwaterspiegel organische artefacten worden aangetroffen zoals leer en textiel.

4.7. Archeozoölogische en botanische resten

Opgehoogde huisplaatsen: In (afval/water)putten op de terpen kan consumptieafval zoals dierlijk bot en botanische resten (zaden en pollen) aanwezig zijn. Botanische resten uit eventuele mestlaagjes in het ophogingspakket kunnen gegevens opleveren over de levende have die gehouden werd. Dit geldt ook voor eventuele dierbegravingen op het erf.

Intact veenlandschap: Dit restant van het oorspronkelijke landschap biedt mogelijkheden voor het maken van een landschapsreconstructie aan de hand van pollenonderzoek.

4.8. Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen

In het grootste deel van het plangebied bestaat de bovengrond uit een recent ophogingspakket of tuinaarde. De dikte van dit pakket varieert van ongeveer 20 cm tot ongeveer 200 cm. De "kerkhofgrond" behorende bij de begraafplaats is aangetroffen vanaf het maaiveld (0,1 à 0,2 m -NAP). Ook de vulling van de gedempte sloten is in de meeste gevallen aangetroffen vanaf het maaiveld, en in andere gevallen onder een 20 tot 100 cm dikke recente ophooglaag (0,6 à 1,8 m -NAP). De terphogingslagen liggen onder het recente ophoogpakket, vanaf een diepte van 0,6 à 1,6 m -NAP (15 à 100 cm -mv). Tevens zijn er terphogingslagen aangetroffen onder de "kerkhofgrond", op een diepte van ongeveer 2,1 m -NAP (190 à 200 cm -mv). Het natuurlijke, onverstoorde veen ligt het minst diep in het noorden van het plangebied, waar het veenlandschap nog intact aanwezig is, namelijk op ongeveer 1,5 m -NAP (120 cm -mv). In de rest van het plangebied variëren de dieptes van de top van het natuurlijke veen van ongeveer 2,0 tot 3,5 m -NAP (100 tot 230 cm -mv).

4.9. Gaafheid en conservering

Door het natte milieu¹ zullen de archeologische resten – ook de organische – waarschijnlijk in goede staat zijn. Dit geldt niet voor de twee geëgaliseerde percelen ten oosten van de kerkterp. Een groot deel van de sporen en lagen zal hier verdwenen zijn als gevolg van de egalisatie. Alleen diepe sporen worden nog verwacht. Het meest oostelijke perceel valt waarschijnlijk buiten de grenzen van de terp, waardoor daar helemaal geen sporen meer verwacht worden.

¹ De grondwaterstanden in het plangebied liggen volgens milieukundige boringen tussen 50 en 60 cm -mv.

5. DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING

5.1. Doelstelling

De doelstelling van het proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het bureauonderzoek. Aan de hand van het veldonderzoek wordt informatie verkregen omtrent de aanwezige archeologische waarden (aard, omvang, datering, gaafheid, conservering en inhoudelijke kwaliteit). Vervolgens wordt een waardering van de archeologische waarden in het plangebied opgesteld. Uiteindelijk dient duidelijk te worden of en waar behoudenswaardige resten zijn aangetroffen die bedreigd worden door de planvorming in het plangebied. Vervolgens dient een advies te worden geformuleerd in hoeverre deze resten *in situ* of *ex situ* kunnen worden bewaard.

5.2. Relatie met NOaA en/of andere onderzoekskaders

Het relevante hoofdstuk van de NOaA (www.noaa.nl) is hoofdstuk 16, de Middeleeuwen en vroegmoderne tijd in West-Nederland. Een relevante paragraaf is met name paragraaf 2.1 die betrekking heeft op de relatie tussen mens en landschap en met name gaat over de veenontginningen.

Lokaal gezien kan het onderzoek een belangrijke bijdrage leveren aan de reconstructie van de bewoningsgeschiedenis van Calslagen.

5.3. Vraagstelling

Het onderzoek betreft een archeologisch proefsleuvenonderzoek, karterende en waarderende fase. De vraagstelling is gericht op het inzicht verschaffen in de archeologische relicten in het plangebied. Bij afwezigheid van archeologische resten dient daarvoor een verklaring gegeven te worden.

5.4. Onderzoeksvragen

Karterende fase:

- Wat is de aard, omvang, kwaliteit en het verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?
- Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?
- Uit welke periode dateren de eventuele sporen?
- Wat is de geologische context van de aangetroffen archeologische resten?
- In welke mate zijn er sporen aanwezig op het achterterrein?
- Wat is de opbouw van het veenprofiel op het achterterrein?
- Zijn er nog sporen aanwezig en te verwachten op de geëgaliseerde percelen?
- Indien geen of nauwelijks archeologische resten worden aangetroffen: wat is de reden hiervoor?

Waarderende fase:

- Wat is de conservering en gaafheid van de vindplaats(-en)?
- Wat is de fasering van de vindplaats(-en)?
- Wat kan op basis van het onderzoek worden gezegd over de (oudste) veenontginningen in dit gebied?
- Hoe verhouden de aangetroffen resten zich tot de bekende historische bebouwing?
- Wat voor uitspraken kunnen er op basis van de aangetroffen resten gedaan worden over de leefwijze van de bewoners van het plangebied (beroep, welvaart, etc.)? Past dit binnen de bekende historische gegevens?
- Geeft het onderzoek inzichten in de lokale voedsleconomie? Zo ja, welke?
- Zijn er aanwijzingen voor oude perceelsscheidingen? Komen deze overeen met het historische kaartmateriaal?
- Wat is de relatie van de resultaten van dit onderzoek met de resultaten van nabijgelegen onderzoeken aan de Herenweg?
- Wat is de omvang en opbouw van de terpen?
 - Wat is de eerste fase van de terp en hoe oud is deze?

- Hoe ontwikkelde de terp zich in de loop van de tijd?
- Wat voor bebouwing was aanwezig op de terpen?
- Wat is de omvang van het kerkhof?
- Wat is de kwaliteit van het menselijk botmateriaal en de grafkisten?
- Wat kan op basis van het pollenonderzoek in het noordelijke deel van het plangebied gezegd worden over het veenlandschap?
- Welke vragen kunnen er naderhand beter beantwoord worden met een definitief onderzoek indien dat plaatsvindt?

6. METHODEN EN TECHNIEKEN

6.1. Methoden en technieken

Algemeen

- Het onderzoek dient conform de heersende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie te worden uitgevoerd.
- Voorafgaand aan het onderzoek is de bebouwing tot op het maaiveld gesloopt.
- Direct na afloop van het onderzoek worden de werkputten dicht geworpen.
- De hoofdmeetpunten worden uitgezet en periodiek door de archeoloog of veldtechnicus gecontroleerd.

Aanleg van de werkputten

- Het graafwerk wordt uitgevoerd met een graafmachine met een gesloten bak met een gladde rand.
- Voor het verwijderen van recente funderingen kan eventueel een ander instrument gebruikt worden, zo lang dit de archeologische resten niet onnodig beschadigt.
- Bij het verdiepen naar het opgravingsvlak (het niveau waarop de sporen leesbaar zijn) worden vondsten verzameld.
- Het opgravingsvlak wordt zo nodig met de hand bijgeschaafd.
- Bij het vlaksgewijs verdiepen wordt systematisch en vlakdekkend gebruik gemaakt van een goede metaaldetector voor het opsporen van metalen voorwerpen.
- Het opgravingsvlak wordt systematisch en vlakdekkend afgezocht met een metaaldetector voor het opsporen van metalen voorwerpen.
- Ook het stort uit de proefsleuven en de grond uit gecoupeerde grondsporen worden onderzocht met de metaaldetector.

Registratie

- Er dienen foto's gemaakt te worden van de beginsituatie, van de algemene situatie tijdens het veldwerk, de vlakken, de profielen, van grondsporen in het vlak, van de coupes, van belangwekkende/kwetsbare vondsten en van de oplevering.
- Het opgravingsvlak wordt waar nodig geschaafd, ingekrast en getekend op schaal 1:50 of groter. Het is mogelijk in het veld digitaal te tekenen (met een total station).
- Alle vlakken worden ingemeten en gewaterpast. Voorts dient ook van het maaiveld langs één van de lange zijden van de sleuf gewaterpast te worden.
- Vlaktekeningen, profielen en coupes worden schaal 1:20 of groter getekend.
- Detailtekeningen worden zo groot getekend als in de situatie nodig geacht wordt door de projectleider.
- Tevens worden op vlaktekeningen de NAP-hoogten van het vlak en het maaiveld aangegeven en de locatie waar de profielen getekend zijn en waar foto's zijn gemaakt.
- Op tekeningen van profielen en coupes worden de bijbehorende fotonummers duidelijk aangegeven.
- Op de profieltekeningen worden de NAP-hoogten aangegeven. Tevens zal de hoogteligging van het opgravingsvlak aangegeven worden op de profieltekening.
- Structuren worden apart gefotografeerd en zo nodig getekend op detailtekeningen, niet kleiner dan 1:20.

6.2. Strategie

Het onderzoek heeft een karterend en waarderend doel. In een deel van het plangebied kunnen de karterende en waarderende fases tegelijk uitgevoerd worden (bijlage 2). Vanwege de aanwezigheid van bebouwing in het westen van het plangebied, die pas in een later stadium gesloopt zal worden, is het noodzakelijk daar een splitsing aan te brengen tussen de fases. In eerste instantie zullen daar zo verspreid mogelijk karterende proefsleuven worden aangelegd. Na de sloop van de bebouwing worden deze proefsleuven uitgebreid zodat een kruisvormige proefsleuf over de terp ontstaat.

Deel van het plangebied	Oppervlakte	Oppervlakte proefsleuven
noordelijk deel (geen verstoring)	4148 m ²	0 m ² (0%)
oostelijk deel (karterende en waarderende fase)	7016 m ²	600 m ² (8,5%)
westelijk deel (karterende fase)	9020 m ²	440 m ² (4,9%)
westelijk deel (waarderende fase)	9020 m ²	424 m ² (4,7%)
AMK-terrein	1680 m ²	0 m ² (0%)

Bij de ligging van de proefsleuven is rekening gehouden met het te realiseren plan, het huidige landgebruik en de archeologische verwachting (bijlage 2). Op deze manier kan het gebied zo goed mogelijk worden geïnventariseerd en kan er zo goed mogelijk antwoord worden gegeven op de onderzoeksvragen. In de delen van het plangebied waar geen verstoringen zijn gepland (het noorden en het AMK-terrein) worden geen proefsleuven aangelegd.

Complex	Te onderzoeken met proefsleuf
Kerk (AMK-terrein)	Dit gebied wordt niet verstoord en dus niet onderzocht
Terp	1, 2, 5
Begraafplaats	2
Infrastructuur (kade, waterwegen)	5, 6, 7, 8
Intact veenlandschap	9
Afgegraven zone	3, 4, 6

Ter plaatse van de terpen worden zo veel vlakken aangelegd als noodzakelijk om de terpopbouw goed in kaart te kunnen brengen. Het diepste vlak bevindt zich op de natuurlijke ondergrond. In de rest van het plangebied wordt uitgegaan van de aanleg van één vlak onder het recente ophogingspakket. Indien het ophogingspakket inderdaad recent is, zoals blijkt uit het vooronderzoek, is het niet noodzakelijk om binnen het pakket extra vlakken aan te leggen. Mocht tijdens het onderzoek blijken dat zich oudere fases binnen het ophogingspakket bevinden dan worden zo veel extra vlakken aangelegd als nodig om deze fases goed te kunnen documenteren.

Bij het aantreffen van bijzondere archeologische resten die niet behoren tot de scope van dit project, zoals hierboven beschreven, worden de opdrachtgever en de bevoegde overheid onmiddellijk gewaarschuwd. In gezamenlijk overleg tussen alle partijen (uiteindelijke beslissing ligt bij de bevoegde overheid) zal vervolgens worden bepaald hoe met deze resten dient te worden omgegaan.

6.3. Structuren en grondsporen

- Relevante sporen worden gecoupeerd en afgewerkt. De onderzoeksvragen dienen als leidraad bij de beslissing welke sporen wel en welke niet nader onderzocht worden. De uiteindelijke beslissing hiertoe ligt bij de projectleider (senior archeoloog).
- Bij het voorkomen van niet-recent bakstenen muurwerk dient minimaal de horizontale omvang, de bovenkant en de onderzijde op tekening geregistreerd te

worden. Daarnaast moet het metselverband vastgelegd worden, de vorm van de fundering en de manier, waarop de hoeken gevormd zijn, evenals versnijdingen. Vastgelegd worden per muur de steensoort, de baksteenmaat en de hoogte van 10 lagen of zoveel lagen, als er nog aanwezig zijn.

- Van iedere niet-recente bakstenen muur en fundering wordt een aantal bij voorkeur complete bakstenen bewaard als monster.
- Van niet-recente bakstenen vloeren wordt de omvang, hoogte en constructie vastgelegd. Bakstenen worden bemonsterd zoals bij muurwerk. Tegels worden bemonsterd of integraal geborgen.
- Bijzonder gevormde bakstenen worden compleet vastgelegd en bewaard.
- Natuursteenblokken in de context van bakstenen muren worden compleet vastgelegd en bewaard.
- Bij het voorkomen van niet-recente houten constructies zal de hele constructie op (detail-) tekening en foto vastgelegd worden. Houtverbindingen dienen vastgelegd te worden. Indien mogelijk wordt van ieder constructie deel ter plaatse de houtsoort bepaald door een specialist. Indien dat niet mogelijk is, wordt ieder constructiedeel bemonsterd of in zijn geheel geborgen. Tevens kunnen monsters genomen worden ter verkrijging van een datering. Opdrachtgever en bevoegde overheid worden onmiddellijk gewaarschuwd. In gezamenlijk overleg tussen alle partijen (uiteindelijke beslissing ligt bij de bevoegde overheid) zal vervolgens worden bepaald hoe met deze resten dient te worden omgegaan.
- Bij het voorkomen van houten funderingen onder niet-recent (bak-)stenen muurwerk dient het houtwerk behandeld te worden als boven beschreven is. Vastgelegd moeten minimaal worden de omvang, de hoogte, de verbanden, de houtsoorten en de sporen van houtbewerking.
- Indien er water- en beerputten worden aangetroffen, wordt door middel van booronderzoek vastgesteld wat de diepte ervan is, en indien mogelijk of het een gelaagde vulling heeft. Deze sporen dienen zo snel mogelijk weer afgedekt te worden en aan het zicht worden onttrokken om te voorkomen dat schatgravers deze structuren naderhand opgraven.

6.4. Aardwetenschappelijk onderzoek

Van iedere proefsleuf wordt de best bewaarde en meest informatieve zijde getekend en door een ervaren fysisch geograaf met ruime ervaring in de regio of door een veldarcheoloog met ruime, relevante fysisch-geografische ervaring. Indien het bodemprofiel weinig variatie vertoont, kan worden volstaan met profielkolommen (minimaal drie per sleuf of zo veel als nodig om het profiel goed te kunnen beschrijven).

6.5. Anorganische artefacten

- Stortvondsten worden per sleuf verzameld en geregistreerd.
- Bij de aanleg van de vlakken wordt vondstmateriaal zoveel mogelijk per stratigrafische eenheid (laag of spoor) verzameld.
- Vondsten uit een woon- of afvallaag worden apart verzameld.
- Waar geen stratigrafische eenheden zichtbaar zijn, worden vondsten verzameld in vakken van maximaal 5 m lang en de breedte van de proefsleuf.
- Indien sprake is van vondstconcentraties (concentraties van scherven o.i.d.), worden deze als punten of polygonen ingemeten.
- Metaalvondsten en vuursteenvondsten worden nauwkeurig op x-, y- en z-coördinaat ingemeten (behalve spijkers en recent materiaal).
- Fragiele en/of belangwekkende vondsten dienen op de plaats van aantreffen gefotografeerd te worden.
- Vondsten en monsters worden geborgen en behandeld volgens de richtlijnen van de veldhandleiding archeologie. Zo nodig wordt een specialist ingeschakeld ter voorkoming van informatieverlies of beschadiging.

6.6. Organische artefacten

- Bij het aantreffen van menselijke resten wordt een fysisch antropoloog ingeschakeld. De menselijke resten worden onder leiding van de fysisch antropoloog geregistreerd en geborgen.
- Zie verder paragraaf 6.5 – Anorganische artefacten

6.7. Archeozoologische en -botanische resten

- Waar mogelijk en relevant voor de onderzoeksvragen worden monsters genomen uit lagen, sporen en materialen ter verkrijging van dateringen of voor ander specialistisch onderzoek.
- Monsters moeten (zo mogelijk) voldoende volume hebben om daarvan een controlemonster te kunnen nemen.
- In de meest noordelijke proefsleuf worden pollenmonsters genomen van veenlagen ten behoeve van de landschapsreconstructie.

6.8. Overige resten

Zie paragraaf 6.5 – Anorganische resten

6.9. Dateringstechnieken

Zie paragraaf 6.7 – Archeozoologische en –botanische resten

6.10. Beperkingen

Grondwater mag geen belemmering vormen voor het onderzoek. De inzet van bronbemaling is noodzakelijk.

7. UITWERKING EN CONSERVERING

7.1. Structuren, grondsporen, vondstspredingen

Alle sporen en structuren worden conform de vigerende KNA (Centraal College van Deskundigen 2010) aan een beschrijving en analyse onderworpen. Voor zover mogelijk zullen de sporen in de lokale en regionale archeologische context worden geplaatst.

7.2. Analyse aardwetenschappelijke gegevens

De bodemopbouw van de vindplaats en de genese van de verschillende lagen dienen te worden behandeld in de rapportage. Hierbij dient ook de relatie met de aangetroffen archeologische resten te worden behandeld. Daarnaast dienen ook de overige onderwerpen uit de onderzoeksvragen te worden behandeld.

7.3. Anorganische artefacten

- De vondsten/resten worden per materiaalcategorie gedateerd en gewaardeerd en beschreven in het evaluatieverslag. Op basis van de evaluatie wordt in overleg met de opdrachtgever en de bevoegde overheid (uiteindelijke beslissing ligt bij de bevoegde overheid) bepaald welke vondsten/resten nader geanalyseerd moeten worden.
- Opdrachtnemer dient voorafgaand aan conserveren en deponeren een voorstel bij opdrachtgever en de bevoegde overheid in ten aanzien van de vondsten die conservering behoeven alvorens bewaard te kunnen worden. Opdrachtgever en de bevoegde overheid beslissen op basis hiervan gezamenlijk over welke vondsten voor conservering in aanmerking komen.
- Van bijzondere en kwetsbare vondsten wordt een conserveringsvoorstel en een selectievoorstel geformuleerd. Dit voorstel wordt voorgelegd aan de bevoegde overheid. De conservering vindt uitsluitend plaats door een gespecialiseerd bureau.

7.4. Organische artefacten

Zie paragraaf 7.3 – Anorganische artefacten.

7.5. Archeozoologische en -botanische resten

- Archeozoologische resten uit sporen worden gedetermineerd in de mate van detail als nodig is voor het kunnen beantwoorden van de onderzoeksvragen.
- Archeobotanische resten en archeozoologische resten uit geologische lagen worden in overleg met de bevoegde overheid onderzocht indien relevant voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen.
- De pollenmonsters die genomen zijn in de meest noordelijke proefsleuf worden, met het oog op vervolgonderzoek, in eerste instantie alleen gewaardeerd. Indien blijkt dat geen vervolgonderzoek (opgraving) plaats zal vinden in het deel van het plangebied met het intacte veenlandschap, vindt een complete landschapsreconstructie plaats.

7.6. Beeldrapportage

Eventueel kunnen vondsten die kenmerkend zijn voor een specifieke periode gefotografeerd worden. Van uitzonderlijke vondsten wordt tevens een tekening gemaakt.

7.7. Selectie materiaal voor uitwerking

De vondsten/resten worden per materiaalcategorie gedateerd en gewaardeerd en beschreven in het evaluatieverslag. Op basis van de evaluatie wordt in overleg met de opdrachtgever en de bevoegde overheid (uiteindelijke beslissing ligt bij de bevoegde overheid) bepaald welke vondsten/resten nader geanalyseerd moeten worden.

7.8. Selectie materiaal voor conservering

Alle vondsten en monsters moeten geconserveerd worden aangeleverd aan het archeologisch depot, tenzij schriftelijk en op grond van een selectierapport voor conservering anders is aangegeven door de desbetreffende deponhouder. In een conserveringsrapport dient te worden vastgelegd welke vondsten op welke wijze en met welke middelen zijn geconserveerd.

7.9. Selectie materiaal voor deponering en verwijdering

Tijdens de evaluatiefase wordt in het selectierapport een voorstel gedaan voor te deponeren en te verwijderen vondsten. Tijdens de evaluatiefase wordt het selectierapport voorgelegd aan de deponhouder ter goedkeuring. Pas na goedkeuring van het selectierapport door de deponhouder kunnen deze vondsten en monsters op controleerbare wijze worden verwijderd.

8. DEPONERING

8.1. Eisen betreffende depot

De vondsten en documentatie dienen tijdelijk te worden bewaard in het depot van de opdrachtnemer waarna het geheel binnen 2 jaar, conform de daarvoor geldende normen en eisen (KNA-specificatie DS 02 & DS 03) en conform de normen en eisen van het depot, wordt overgedragen aan het provinciaal depot van de provincie Noord-Holland.

De digitale documentatie wordt conform KNA-specificatie DS 05 overgedragen aan het e-Depot.

8.2. Te leveren product

Na afloop van het veldwerk wordt een beknopt evaluatieverslag opgesteld, met een overzicht van de aangetroffen grondsporen en vondsten, en wordt indien noodzakelijk een voorstel gedaan voor de uitwerking van de aangetroffen vondstcategorieën en monsters. De (de)selectierapporten en conserveringsrapporten die tijdens de evaluatiefase opgesteld worden, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de deponhouder. Na overleg met de opdrachtgever, eventueel deponhouder en de bevoegde overheid (uiteindelijke beslissing ligt bij de bevoegde overheid) en toestemming van de opdrachtgever, wordt vervolgens overgegaan tot de uitwerking van het onderzoek.

Eindproduct is een rapport volgens de KNA 3.2. De verzamelde gegevens dienen zodanig te worden beschreven en verbeeld dat de beantwoording van de in dit PvE gestelde onderzoeksvragen helder en onderbouwd is en de veldgegevens in later stadium voor iedereen toetsbaar en controleerbaar zijn (overzichtstekeningen, foto's, sporenlijsten, vondstenlijsten, etc.). Relevante lokale bronnen en kennis (bijvoorbeeld aangeleverd door de gemeente Aalsmeer of de Stichting Oud Aalsmeer) worden meegenomen in het rapport.

Het conceptrapport wordt uiterlijk 12 weken na einde van het veldwerk aan de opdrachtgever en de bevoegde overheid gestuurd. Overschrijding van deze termijn door derden (natuurwetenschappelijke dateringen of uitwerking van botanische monsters) kan er toe leiden dat deze termijn wordt verlengd. Het verlengen van de termijn gebeurt altijd in overleg met de opdrachtgever en de bevoegde overheid. Het conceptrapport wordt digitaal in enkelvoud aangeboden aan de opdrachtgever en de deskundige namens de bevoegde overheid. Deze laatste toetst de resultaten aan dit Programma van Eisen. Binnen een maand na ontvangst van opmerkingen op het conceptrapport wordt het aangepaste rapport geleverd. Het rapport krijgt niet eerder de status van eindrapport dan nadat de bevoegde overheid heeft aangegeven dat het akkoord is met het eindrapport.

Analoge exemplaren van het definitieve rapport dienen te worden verzonden aan de opdrachtgever (in drievoud), Provincie Noord-Holland (Cluster Cultuur en Cultuurhistorie) en het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten. Een digitale pdf-versie wordt gestuurd naar Cultuurcompagnie Noord-Holland, de Archeologische Werkgroep, de Koninklijke Bibliotheek. Belangstellenden dienen, ook naderhand, in de gelegenheid te zijn om exemplaren van het rapport tegen kostprijs te bestellen. Door middel van uploaden in Archis wordt het rapport geleverd aan de RCE. Tevens wordt een pdf van het rapport verzonden naar de bevoegde overheid die, indien gewenst, het rapport op de website van de gemeente beschikbaar kan stellen voor derden.

Indien het onderzoek belangwekkende resultaten oplevert, dient hiervan een samenvatting (liefst met afbeelding) te worden vervaardigd voor de Archeologische Kroniek van Holland, aan te leveren (ook digitaal) bij het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Noord-Holland te Wormer.

9. RANDVOORWAARDEN EN AANVULLENDE EISEN

9.1. Personele randvoorwaarden

Het onderzoek moet verricht worden door een gecertificeerd archeologisch bedrijf. Het onderzoek moet worden uitgevoerd door een veldteam dat geleid wordt door een senior KNA-archeoloog en veldarcheoloog met tenminste drie jaar aantoonbare ervaring in onderzoek in de regio. Het aardwetenschappelijk onderzoek wordt gedaan door een fysisch-geograaf met eveneens tenminste drie jaar aantoonbare ervaring in onderzoek in de regio of door een veldarcheoloog met ruime, relevante fysisch-geografische ervaring. De graafwerkzaamheden worden bij voorkeur uitgevoerd door een kraanmachinist met relevante ervaring. De materiaalanalyses worden uitgevoerd door specialisten met aantoonbare ervaring op het gebied van materiële cultuur, botanische en archeozoologische resten uit de te verwachten perioden.

9.2. Overlegmomenten

- De gemeente Aalsmeer wordt minimaal een week voor de start van het veldwerk op de hoogte gebracht van de startdatum.
- Op de volgende momenten vindt afstemming tussen de uitvoerder en de bevoegde overheid plaats: tijdens het veldwerk bij afwijkingen van het PvE, na het einde van het veldwerk over het uitwerkingsplan (evaluatie) en na indiening van het conceptrapport.

- Wanneer de in het veld aangetroffen vondsten (hoeveelheden, soorten materialen, soorten objecten en/of dateringen en conservering) significant afwijken van het PvE, is overleg nodig tussen bevoegd gezag, opdrachtgever en deponhouder op aangeven van de uitvoerder.
- Na afronding van het veldwerk vindt overleg plaats tussen de uitvoerder, de gemeente en de Stichting Oud Aalsmeer betreffende de resultaten.
- De (de)selectierapporten en conserveringsrapporten die tijdens de evaluatiefase opgesteld worden, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de deponhouder.

9.3. Kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie

Het onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de KNA (3.2) en het PvE. Alle archeologische veldwerkzaamheden staan onder verantwoordelijkheid van de leidinggevende archeoloog. Werkzaamheden en/of situaties die afwijken van dit Programma van Eisen dienen eerst te worden voorgelegd aan de deskundige namens de bevoegde overheid en de opdrachtgever. Relevante wijzigingen tijdens het veldwerk (strategie, methodiek, locatie, etc.) of tijdens uitwerking en conservering worden schriftelijk (per e-mail) aan de opdrachtgever en de deskundige namens de bevoegde overheid voorgelegd en mogen alleen na schriftelijke goedkeuring worden doorgevoerd. Meer- en minderwerk vindt slechts plaats na schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

9.4. Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen

- Voor aanvang van het veldwerk stuurt de uitvoerder dit PvE aan het provinciaal depot voor bodemvondsten van de provincie Noord-Holland.
- De opdrachtgever is verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van het terrein, evenals voor de plaatsing van afzettingen, het regelen van vergunningen, betredingstoestemming, het verwijderen van explosieven, herbestrating etc.
- De opdrachtgever is verantwoordelijk voor de afvoer van het grondwater (bronbemaling) en eventuele daarbij benodigde vergunningen, tenzij anders afgesproken. Grondwater mag geen belemmering vormen voor het onderzoek.
- De archeologisch aannemer is verantwoordelijk voor het doen van een KLIC-melding voor de start van de werkzaamheden.
- Voorafgaand aan het veldwerk dient de opdrachtgever alle beschikbare documenten omtrent de milieukundige situatie in het plangebied te overleggen aan de archeologisch uitvoerder.
- De opdrachtgever verschaft de uitvoerende partij een digitale overzichtstekening van het plangebied.
- Het goedgekeurde PvE dient tijdens het veldwerk op de werklocatie aanwezig te zijn.
- Dit PvE betreft de eisen die vanwege het archeologisch belang aan het onderzoek worden gesteld. Dit laat onverlet dat wettelijke en andere regelgeving aangaande het uitvoeren van werkzaamheden moet worden gevolgd (o.a. Arboret).
- Het is de uitdrukkelijke wens van de gemeente Aalsmeer dat de historische vereniging Oud Aalsmeer betrokken wordt bij het onderzoek, zowel tijdens het veldwerk als in de uitwerkingsfase. De vereniging is tijdens kantooruren bereikbaar via de secretaris (Karin Eveleens) op 0297-344 444.

10. WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET VASTGESTELDE PVE

10.1. Wijzigingen tijdens het veldwerk

Indien tijdens de veldwerkfase belangwekkende zaken worden aangetroffen die niet in het PvE zijn voorzien vindt overleg plaats met de bevoegde overheid, de deponhouder en de opdrachtgever. Na overeenstemming worden de wijzigingen schriftelijk vastgelegd in een bijlage bij het Programma van Eisen.

Als bij de ontsluiting van het terrein of tijdens het veldwerk blijkt dat het opgestelde PvE naar het zich laat aanzien onvoldoende aansluit op de aanwezige archeologische situatie,

dan dient in samenspraak met de opdrachtgever en de bevoegde overheid het PvE te worden geëvalueerd. De bevoegde overheid moet vervolgens beoordelen of het onderzoek in deze vorm doorgang kan vinden. Als dat niet zo is, moet het PvE worden geactualiseerd. Indien het onderzoek niet als zodanig kan worden uitgevoerd, wordt de opdrachtgever door de bevoegde overheid geïnformeerd over de consequenties en het nieuw te volgen proces. Pas na goedkeuring van het gewijzigde PvE door de bevoegde overheid kan het veldwerk/uitwerking worden vervolgd. De bevoegde overheid kan evenwel ook de noodzaak tot wijziging eisen, waarna overleg volgt met de uitvoerder en opdrachtgever / directievoerder.

10.2. Procedure van wijziging na de evaluatiefase van het veldwerk

Indien tijdens de evaluatiefase belangrijke wijzigingen gemaakt moeten worden in de opzet en uitvoering van het archeologisch onderzoek, wordt daarover overlegd met de bevoegde overheid en met de opdrachtgever (uiteindelijke beslissing ligt bij de bevoegde overheid). Na overeenstemming worden de wijzigingen schriftelijk vastgelegd in een bijlage bij het Programma van Eisen.

10.3. Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering

Indien tijdens de uitwerkingsfase belangrijke wijzigingen gemaakt moeten worden in de opzet en uitvoering van het archeologisch onderzoek, wordt daarover overlegd met de bevoegde overheid en met de opdrachtgever (uiteindelijke beslissing ligt bij de bevoegde overheid). Na overeenstemming worden de wijzigingen schriftelijk vastgelegd in een bijlage bij het Programma van Eisen.

11. LITERATUUR EN BIJLAGEN

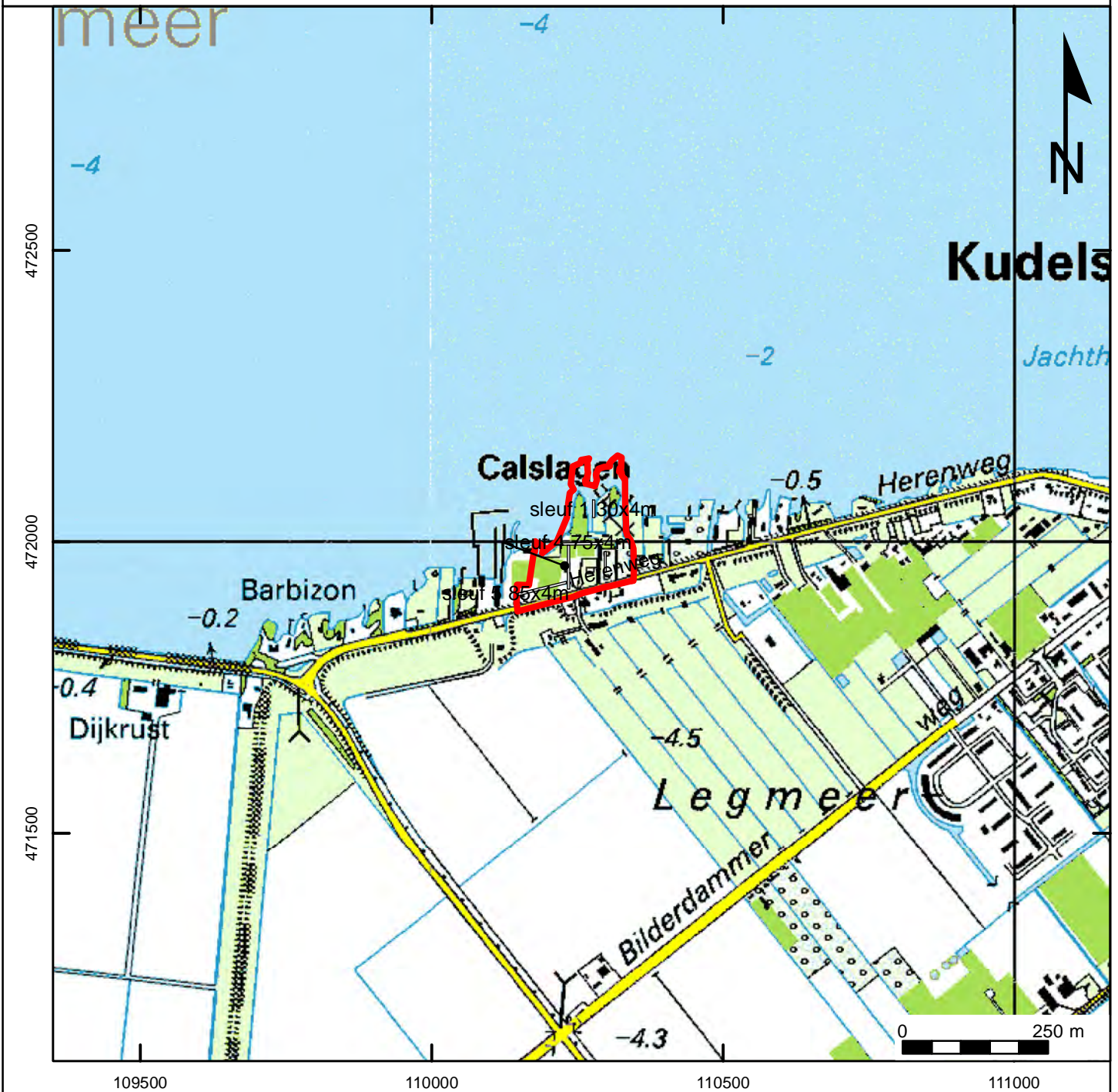
11.1. Literatuur

- Carmiggelt, A. en P.W.J.M. Schulten, 2002: *Leidraad 1 Veldhandleiding Archeologie*, College voor de Archeologische Kwaliteit, Zoetermeer.
- Centraal College van Deskundigen (CCvD), 2006: *Leidraad KNA Eerste Hulp bij Kwetsbaar vondstmateriaal*.
- Centraal College van Deskundigen (CCvD), 2009: *Leidraad KNA Proefsleuvenonderzoek*, versie 1.01.
- Centraal College van Deskundigen (CCvD), 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2*.
- Hart, M.J. 't, 1980: *De restauratie van het Calslager monument*, Aalsmeer (Oud Nuus).
- Hoogendijk, T., 2011: *Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen (IVO-O) aan de Herenweg 64 te Kudelstaart*, Zaandijk (Hollandia reeks 350).
- <http://www.noaa.nl/>

11.2. Bijlagen

1. Topografische kaart
2. Locatiekaart
3. Verwachtingskaart uit het vooronderzoek

Bijlage 1: Topografische kaart

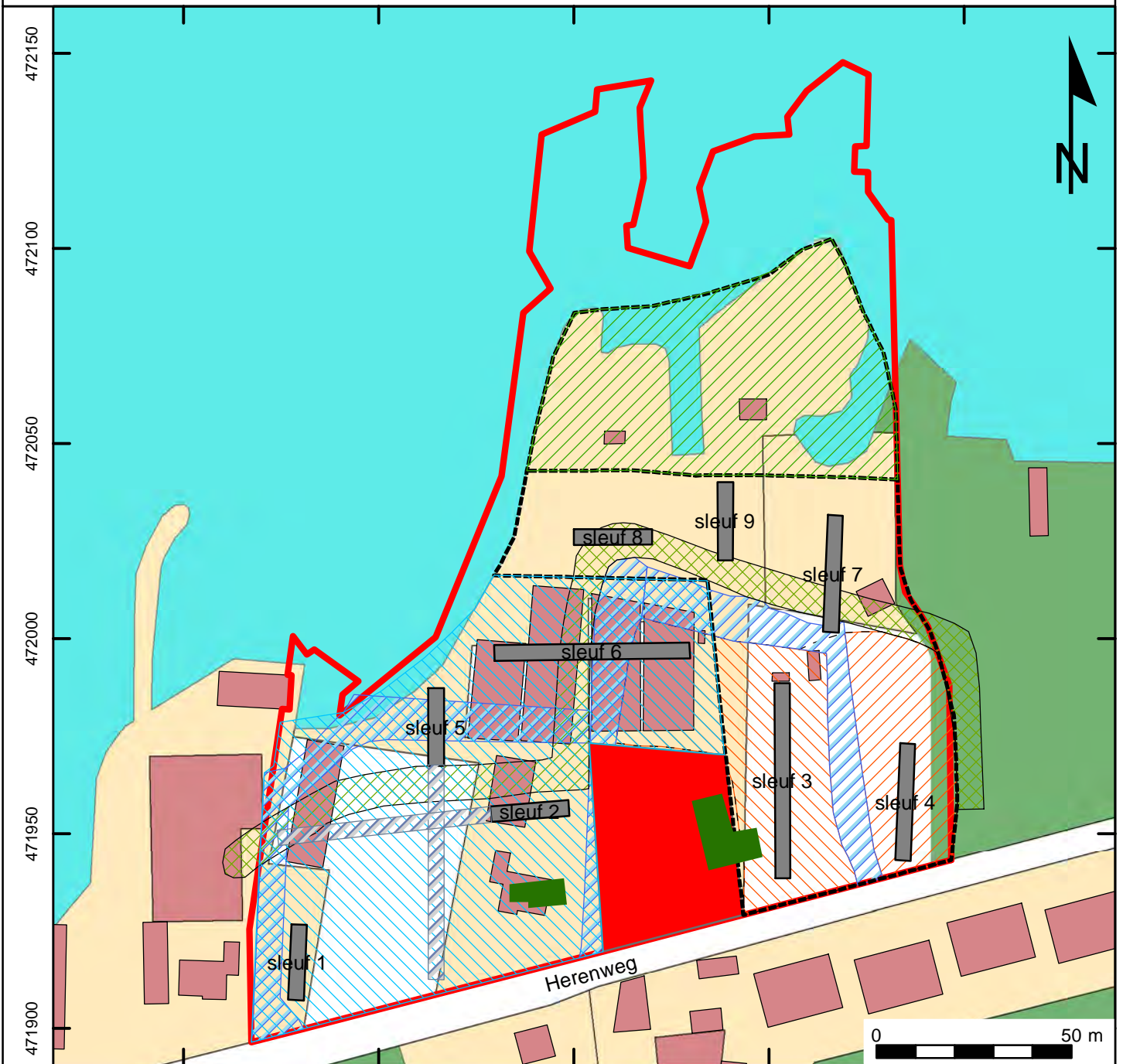
Projectnummer: 35220912
Projectnaam: Kudelstaart, Nieuw Calslagen

Legenda

 Plangebied

Bijlage 2: Proefsleuvenkaart op huidige situatie

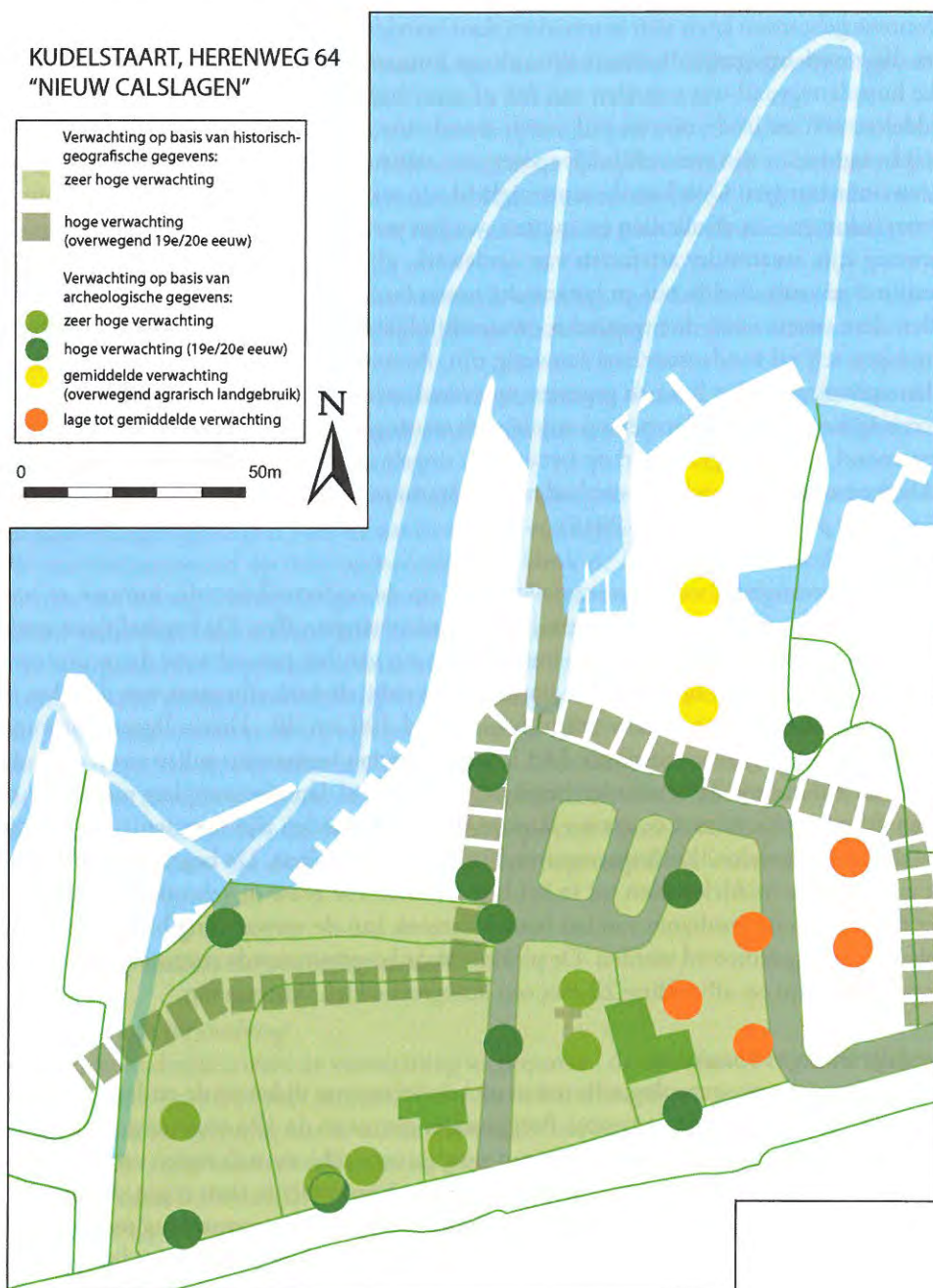
Projectnummer: 35220912

Projectnaam: Kudelstaart, Nieuw Calslagen

Legenda

- Proefsleuven
- sleuf karterende fase
- 19e - eeuwse bebouwing
- geen verstoring
- karterende fase
- karterende + waarderende_fase
- AMK-terrein (monument 10881) wordt niet verstoord
- 19e-20e eeuwse kade
- terpsloot
- geëgaliseerd / afgegraven: mogelijk nog diepe sporen aanwezig
- geëgaliseerd / afgegraven: waarschijnlijk geen sporen meer aanwezig
- Plangebied

Afbeelding 28. Gespecificeerde verwachtingskaart voor de late middeleeuwen en de nieuwe tijd op de onderzoekslocatie, gemaakt op basis van historisch-geografische (vlakken) en archeologische gegevens (stippen). De **lichtgroene stippen en vlakken** hebben een zeer hoge verwachting. Hier zullen waarschijnlijk bewoningsresten en ophogingslagen uit de 12e eeuw en later aanwezig zijn. In **donkergroen** zijn de aanplempingen en slootvullingen aangegeven, die tot in de 19e/20e eeuw in gebruik waren, maar mogelijk oudere voorgangers hebben. Met name in de gedempte Breggevaart kunnen relevante archeologische resten worden aangetroffen, waaronder de resten van een houten sluis. Met een **donkergroene stippellijn** is loop van de 19e-/20e-eeuwse kade aangegeven. Het deel van de onderzoekslocatie waar de **gele stippen** liggen kan resten van het voormalige agrarische landgebruik herbergen, waaronder greppels en kuilen. De percelen ter plaatse van de **oranje stippen** zijn in het (sub) recente verleden geëgaliseerd, waardoor de verwachting hier gemiddeld tot laag is.